

K O M M E T T.

N:o 17.

Onsdagen den 28 Februari 1827.

Inrikes Underrättelser.

Samlingen af aflidne Justitiae-Rådet, en af de aderton i Swenska Akademien, Herr Isak Reinhold Bloms witra Skifter lära från tryckpressen utkomma, redigerade af Lector Enberg, äfwenledes en af de aderton i Swenska Akademien.

Utan sammanhang med ofwansskende må nämna, att den under Ny-nö firma gångse warande och mycket köpta boken, i gemena leswernet kända under spotttiteln: Djeslarnes förmak, icke är af Bataljons-Predikanten Nymän utan skall wara af en wid namn Nygren. I stället lär man framdeles ha att räkna på en sörre samling predikningar från Nymäns hand, hvilka mot hösten komma må ända att bliwa sönliga i bokhandeln. Ett religiöst bref till en om sin salighet bekymrad själ m. m. af P. Nymän är tryckt, och säljes hos Bokbindaren Sandman.

En ung Swensk wid namn Ljung skall nyligen wara återkommen från Petersburg, der han i flere år ägnat sig åt medaljeringskonsten. Det prof Herr Ljung här hemma redan lemnat öfwer sin flitlighet, nemt. en medalj öfwer Hans Majest Konungens, talar högt till hans beröm.

(Insändt.)

För nedanskrefne rader anhålles om ett rum i Tidningen Kometen.

De underrättelser Redaktionen i N:o 14 af sin tidning behagat meddela Allmänheten, rörande det

tillänmnade Monumentet öfwer vår oförgäsliga Bellman, äga ett mera nationellt intresse än wid så sta påseende torde synas, och man torde således, utan förnärmande af de personers anseende i det allmänna, som sått sig utförandet af nämnde Monument utprägdraget, wäga till deras beswarande framställa sådana frågor: Till hwad belopp hafwa de subscribers rade medlen uppgått? — Huru hafwa de blifwit användade? Till hwad summa bestiger sig kostnadsförslaget för en Byst i Marmor, omgifwen af ett tempel, sådant Kometen omtalar? Huru högt hafwa utgifterna blifwit beräknade för utförandet af den plan Directionen antagit? — Sedan dessa frågor, som man förmodar på ett nöjaktigt sätt blifwit beswarade, torde det tillätas insändaren af denna artikel, att yttra sina tankar, såväl i afseende på det belästa fulländning på ett för Skalden och Nationen lika hedrande sätt, som äfwen i afseende på de com-mobiteter i soffacon, hvilka tåmmeligen tapetserares måfligt blifwit föreslagna, ehuru, som man wägar hoppas, ännu icke bestämdt antagne. S.

Om Pestalozzi och hans Institut.

Ennå Bell och Lancaster-methoderna wid undervisningen kommo i bruk, huru mycket talades då icke om Pestalozzi, och huru lofsades icke hans pedagogiska uppfinning såsom den enda saliggörande? Och nu hör man nästan aldrig mer hans namn; ett nytt mod har utträngt det gamla. Skulle dock icke någon gerna påminnas, om denne sin ungdoms bekant?

Utom hwad, på de tiderna, allmänna bladen förkunnade, läste man i Broocmans sarkiska Skrift om Tysslands underwisingsswerk, en hånfrände beskrifning öfwer Institutet i Burgdorf, der Lärarens harmoniska nit, Lärjungarnes jemna framsteg under en beständig åstådande sjelfwerksamhet, samt det warma, rena familieförhållandet, emellan Institutets alla medlemmar, under ledning af den för mensklighetens wäl endast arbetande Pestalozzi, intog alla kommande och farande med förtjusning och wäkte hos de flesta, som derom hörde talas, de ljuswaste förhoppningar. Ännu, sålån icke längre i Burgdorf, utan, midt i ett Institut af wida förre scala, i Zferten wid Neuenburger sjön, sedan 1805, lefwer Pestalozzi, i sitt första och åttionde år; men de som nu, med egna ögon, beskåda hans inrättning, beskrifwer den, som en stiftelse till befordran af den exempellsafte duglöshet, det mest afkräckande sedesförderf. Flere skrifter äro på sednare tider i Tyssland utkomne derom.

De fleste af dessa skrifter skjuta skulden för detta förhållande på en såsom försattare, redan länge sedan bekant Joseph Schmid, som förstått att uteslutande tillwinna sig den föräldrade Pestalozzis förtroende, bemågtiga sig ledningen af hela stiftelsen, aflägsna de gamla Lärarne och drifwa det hela endast såsom en oeconomist speculation för egen räknning, utan att bekymra sig det minsta om, hwad Lärjungarne så lära eller huru de uppföra sig. Likwäl war denna Schmid, sjelf Lärjunge af det Pestalozziska Institutet, ja ansedd och erkänd för dess sönaste, härligaste blomma, på hwilken tydtligast sönjask kunde, hwad den nya methoden förmodde åstadkomma, emedan han, ännu icke 26 år gammal, försattat en Lärobok i Mathematiken, som uteslutande i Institutet, till handledning begagnas, men hwilken ingen människa för öfrigt gifwit agt på.

Andre, mera reflecterande betraktare af förhållandet, påstå, att, ehuru de aldeles icke neka det menliga inslytandet af Hr. Schmidts utpträdande i Institutet, detta, äfwen under dess mest lysande period hade en fluggsida, hwilken, allt efter som Stiftarens lefnadsfol stred lägre ned på Horizonten måste bliwa allt mörkare och mörkare, eller att Institutet och Methoden i sig sjelwe baro ett frid till sin försörjning, hvars utwärt och mognad Hr. Schmid endast påskyndat. Så t. ex. anmärka de, att methoden icke hade sig klart bestämdt, hwad den war,

eller att den, egentligen beräknad för meddelandet af elementarkunskaper, utsträcktes allt vidare äfwen till meddelande af lärda kunskaper, af de gamla språken o. s. w. Att då, detta icke naturligen ur methoden utgick, det icke heller med den riktigt wisse passä in och således icke gaf några glädjande resultat. Att härunder, då man icke wille att methoden skulle förlora sitt anseende, man derför på allt sätt sökte att nedfatta wärdet af den klassiska bildningen; föreställande den såsom obehöflig och derför onödigt tiddande följder af sig sjelft. Och att, då man war angelägen om att recommendera methoden, den behandlades nästan beständig som ett paedagogiskt taffspeleri, för att förwåna frammande åskådare med dess egenheter och de hastiga framsteg den beredde. Följden af allt detta war, att ur de widberömda Instituterna wid Burgdorf, Buchsee och Zferten och således ännu mindre ur något af de på andra ställen inrättade Pestalozziska Institutet (af hwilka flere funnos i Spanien, af den så kallade Grebesfursten stiftade) ingen framgått med grundlighet i sina kunskaper och sitt wärande.

Detta oswanstående är icke berättat endast och allenast för att tillfredsställa nyfikenheten, utan äfwen med önskan, att genom detta exempel wäcka den betänksamme till eftertänke öfwer de nya underwisingsmethoder, som man will bringa å bane, så att man noga besinnar huru långt de kunna utsträckas och hwad man wid dem har att agta sig för. Pestalozzis method war dock bygd på en gifwen, theoretiskt och praktiskt bepröfwad grundsats, och likwäl förmodde den icke uträtta, hwad den lofwade. Huru betänksamare måste man då icke försara med sådana methoder, som endast tillfälligtwis och af hugskott tillkommit? Huru agtsamt måste man icke gå tillwaga, innan man utsträcker dessa längre än de, efter sin första afsigt blifwit använda?

Ännars är det icke nytt, att man slagat öfwer den wanliga, från äldsta tider öfwade Scholmethodens långsamhet och pedantism och redan Comenius — som lede under trettioåra kriget — började att deremot uttänka nya på wid: ett bemiddande som sedan blifwit fortsatt af Rousseau, Basedow, Pestalozzi och så många andre ända ned till Bell-Lancaster och Hamilton i våra dagar. Härwid äro dock twenne omsländigheter, som förtjena att nog tagas i öfwerwägande: den ena, att af alla dessa paedagogiska Reformatorer ingen varit en grund-

ligt bildad wetskapssman, utan alla en art Katos
didacter, med ädel iswer för mensklighetens sak,
men med warmare känsla än djupt inträngande för-
stånd. Den andra, att alla dessa nya metoder och
försökta inrättningar så småningom luta till gån-
sta, då ännu den gamla metoden öfwerallt använ-
des, och är den enda, enligt hwilken de store män,
som hedrat och upplyst de sednare tidehwarwen,
blifwit bildade.

Några ord i anledning af Terypschore.
Wittra och Wetenskapliga sbrskft af
Otto Lulindberg. Andra Häftet.

Da den mest afgjorda litterära öfersambet, un-
der de sednare åren, tyckes hafwa uppslagit sin thron
i Storsustendemet Finland, och det således war en
ren sällsynthet att derifrån någon witter product,
som icke af ett wist gifwet tillfälle war betingad
och framkallad, kom i dagen, omändande wi i Ros-
meten tillwaron af Terypschores 1:a Häfte, under en
flygtig erinran om de detta häfte widlädande brister,
hwilka nekade oss det nöje, att redan, wid detta förs-
ta framträdande helsa Utgifwaren, Hr O. Lulind-
berg, som en fulländad och god Skald eller Länkare.
Edermera har ett nytt häfte af Tidskriften utkom-
mit, hwilket är försatt med ett företal, der Utg. förs-
klarar sitt misnöje öfwer wåra korta anmärkningar.
Och har han dermed facitist bewisat rigtigheten af
Fichtes erinran om Parmens krafftiga werkan;
ty detta företal är werkligen, — ehuru den älysta,
de humoristiken i det införda Brefs wet, olyckligtwis
kommit att knyta sig i wårten — det naturligaste,
listigaste, ledigaste och allt så häst skisna i det fram-
för oss liggande häftet.

Liksom Kometens medarbetare ålagt sig det som
pligt, att icke yttra annat, än hvad de, efter deras
bästa wett, tro wara rätt, måste de äfwen wara an-
gelägna om, att icke någon af Tidningens läsare
må anse dem böma förhålladt eller obilligt. Af den-
na anledning hafwa wi ansett oss böra korteligen
förklara oss öfwer Hr Lulindbergs Påminnelser, så
mycket mera, som wi derigenom torde så tillfälle att
yttra något wäl wårdt att befinna af hans Snille-
skwandter på denna sidan Ålands haf.

(Forts. e. a. g.)

Den stackars Betty.

S Allehanda satt och tigt
På allra sista sidan
Den stackars Betty. Låren slöt
På kinden ned med quidan.

Till hyra har jag ingen slant,
Et wården-den maroden.
Min sidenklädning står i pant
För borgadt tje i boden.

Min sista sto jag slitit opp
På baln wid Stoccksunds färja.
Och motten börjat min salopp
I alla strynkor härja.

Att derför ber jag om ett lån,
Ett litet lån i nöden,
O frälsken, omma brödt, mig frän
Den hemsta, bleka böden!

Ett lån af två Riksdaler blott,
Om det sig göra låter.
Med warm erkänsla innan fort
Jag dem betalar åter.

Oj pant att lemna jag förmår
I denna hjertesorgen.
Min ofuld blott och denna tår
Är enda, säkra borgen.

I brist af lån jag önskar sön,
Deftlikes att få twåtta
För någon unglarl, god och öm,
Som tåks min böda låta.

Men stulle detta allt slå glint,
Mig lyckan öfwid wara,
Jag med ett herrskap hett geschwindt
Till Lyckland önskar fara."

Der gick förbi så mången man,
Som hennes klagan hörde,
Men ej bland dem hon någon fann,
Som hennes öde rörde.

Der kom en handelsman och röt
Och rundrade som katten:
"Vist du det war, som från mig snöt,
Den granna hawln och hatten."

En tandlös färing med sin kåpp
Kom i'nfand:s på gatan.
Hon ruttrade emellan låpp:
"Hwad? står du der din satan?"

Du alla våra männer för
Till etro tår i brinken.
Härnäst du kommer, jag dig tje
På porten uti blinken."

Der u för backen, lätt och wig,
En fidenfappa löpte.
"Hon pep:" Ej någon fork af dig
Jag såit för dem jag döpte.

Der en Gewaldbiger besatt
Dit fram sin swordoms låra;
"Det wore bättre om du satt
På Kassenhof din håra."

Mr kitteln fröp i blå sourteut
En skönhet's lieber Bruder.
"Hwad? är du redan sluppen ut
Från Spinnhuset ditt?"

Nu solen utaf skuldran drar
Den granna purpurroden,
Och månen i sin silfverchar
Är redan uppå nocken.

Och rundt om mörka himmelen
Sig sprida stjernors glitter.
Den släckars, lilla Betty än
I Allehanda sitter.

Och det blir natt och det blir kallt.
Hon löbrar hästigt frysa.
Ej längre lyftans plena palt
Förmår att henne lysa.

Brandwaktens saxar framla re'u.
Hemst förklar Målarns watten,

Och än förgåten och allen
Hon sitter der i natten.

Hvem skall beskydda mig? o hvem!
Med mig sin kammar dela?
Jag darrar rysligt i hwar lem,
Mig hus och kläder sela.

Hon hemst och rådwilt såg sig om.
Af skuggan sig försträkte.
Då dit en christlig ungfark kom,
Och henne handen räckte.

Kom, sade han, och med mig gå,
Der du ser danken lysa,
Jag är Sekter, har många små,
Men skall dig gerna hysa.

Jag delar med dig, hwad jag har
Min ringa bädd, min quarterskassa.
All spiseleds warma, som är qwar,
Se'n förra året i min asla.

Af tacksamhet den lilla gråt
Och med Secterarn följde,
Och genast neder all förträt
I ett glas conjack följde.

J, hwilka läsen bladen samt
På Wårshus och wid diskar,
Men endast ansen för ett skämt,
Hwad nöden till er hwissar.

J, Ungkarlar på extra stat!
Det borde er bedröswa. —
J ägen lång — men sängkamrat,
Blott de, som ömhet öswa.

På tidningen Kometen för innewarande år
1827, kan, med 5 R:dr Banco, praenumereras i
Hrr Norman och Engströms Bokhandel,
Resp. requirerter i landsorterna betala ferskildt 1
R:dr Banco, uti affändnings och fördelnings arfwor
de. — Tidningen redigeras efter samma plan som
föregående åren; hwarwid tryck och wapper blir lika.

Stockholm,
Elmés & Granbergs Tryckeri.

R o m e t e n.

N:o 18.

Lördagen den 3 Mars 1827.

Något om Orthodoxie i Bitterheten,
jemnte en och annan sidordnads
full sidoblick på Stockholms
Posten.

— — — — — En framtid kall af West-
Virginiablad en frans omkring hans lockar twinga.

Huru mycken ära en sådan fråning kommer att medföra, må samma framtid bestämma; men wist är, att den swärligen kan påfinna en mera symboliskt lämplig krona, än en af detta grönskande röfwerk, åt honom, som i lifetiden utgjorde ett skändde, eller rättare ett upphängt röfsekläril åt Virginias författare.

Stockholms posten blef nemligen för några dagar sedan siut af ett par uppsatser i Kometen, hvilka, ehuru af alldeles särstilda författare, handöf hånbröde till en. Sjukdomens resultat, bekännt i sen af en blind indotarie, kunde gifwa en otwungen anledning att uppställa en stor analogi, af en kyrka eller kyrkor i Bitterheten, på samma sätt som i religiös mening; af en Catholik, med sin formella rentårighet, sin tradition, sin vttre enhet, sina helgon, sina röfelser, sina goda werk, sin inquisition, o. s. w.; och af en Protestantisk, som söker ljus och utwedling, söker det innersta, oförgångliga under successiort afslådande af all fördomsfull aktning för det blott menskliga, som låter hvarje såfem symboliskt sig annonserande skrift pröfwad och uppskattas efter dess öfwerensstämmelse eller strid med ett inre ewinnerligt ord, ja, i hvars stöte de finnas, hvilka äfwen i snilletts wärd tro på och lefwa för ett ewigt och dock alltid nytt Jerusalem,

der en ädlare ödbblighet gifwes och lefwes, än den, som kan ernås af någon Skomakare från det gamla, äfwen den utlärda, (här beder man, att ingen personalitet måtte förmodas) o. s. w. Men dess är detta ämne för stort att nu utföras, dess kunde någon tro, att man om sådant tatte till Stockholms Posten, hwilket wore ett misbråk, så wida han är af den sinnesbestäffhet att man icke gerna kan tala till honom, utan på sin höjd något litet om honom.

I afseende på en och annan af dess läsare torde dock icke vara alldeles önddigt att wäcka uppmärksamheten derpå, att hwad Posten kallar smådelse består i intet annat, än att man ej går in på att hylla Virginias författare såsom utmärkt Dramaticus; men då denna titel innebär någonting så högt, att så mången eljest stor författare icke på den wälat eller kunnat göra anspråk, så förstår man icke hwarföre ej en lika hedrande resignation äfwen i närwarande skulle kunna tillstyrkas. Klarhet och klokhet, sinhet och takt, ofta qwidhet, hwem nekare att de äro stora gäfwor? hwem önskar icke, att de alltid äfslöjde snillet? men derföre constituera de icke detta, och utan snille skrifer man dock intet dramatiskt mästerverk, om och man presterar den gudomligaste t. ex. Charade. Må man afka och tacka alla för hwad godt de äro och göra, men också endast för detta.

Eljest, när Stockholms Posten för esen räkning klagat öfwer smådelsor, är det såsom när en börgerlig förbrutare kallar det nödwändiga straffet grymhet och förförljelse. I den litterära werlden gifwes dock ingen annan executionsmagt, än hwartill hwar och en känner sig autoriserad genom känslan och

fnillets och konstens helighet, och den deraf födda harmen mot allt elände som vill göra sig gällande. Om då en person, som naturen dömt till lifstidsarbete i såkunnighetens Botanybay, vill rymma in i ett land, der lagar gälla, dem han hvarfen förstår eller aktar, så må han ursäkta, om den första han möter åter drifwer honom öfver gränser. Stockholms Posten har försökt på så många punkter, men den, som är född till piskan, afskräcks ej så lätt. I den skrift hvarur detta är lånadt, uppträder han incarnerad i borickans person, och declamerar der det classiska ultimatum om Jean Paul, (och swärligen kunde och ett mera idealiskt åsneskrån påfinnas), hvarigenom Stockholms Posten sjelf satt den ohjelpligaste wrakskämpel på alla sina litterära ombömen.

(Forts. c. a. g.)

Från trycket har nu utkommit och läser sednast efter några veckor i Bokhandeln blifwa annonseradt: Resor i Europa och Österländerne af J. Berggren. 2 Delen, 628 sid. 8:o med Bignetten och twenne Chartor. Stockholm, tryckt hos Sam. Kumpstedt 1826 och 1827. Priset för subskribenterne 3 R:de 40 fl. B:o.

Innehållet af denna Del är i förthet följande:

- I. Ankomst till Syrien, landskigning i Bajarut, Consul Laurellas beteende, beskrifning af staden, första resan på Libanons berg, mödosam vandring, Antonini gata, Lyeus-elfven, gästvänligt emottagande af Biskop Maron, nejdens utseende, astonomältiden, wist i Antura kloster, obehagliga förbehud.
- II. Återresa till Bajarut, morgonens herrlighet, det öfverraskande mötet, besökningar från Sverige.
- III. Andra resan upp på Libanons berg, wistandet derstädes i Antura kloster, fysikfåttning, Libanons naturföreteheter, producter, invånare, bekantskap med bergets Frankar, umgångs-sättet, Rector Aryda's ödd, begrafsning-ceremonien.
- IV. Afresa till klostret Ain Warfa, wistandet derstädes, wistat hos Syrisk och Armenisk Patris

arnerne, samt de förnämsta Maronit-Skejkerne på Libanon, Julastonens och Julnattens högtideligheter, Julbordet, åtfästliga utwandringar, resan upp till snöbergen, ruinerna af ett derwarrande Jupiters tempel.

- V. Afresa från Ain Warfa till Dejer et Kamar hufwudstaden på Libanon, beskrifning af staden, Ytedin Drusiska Prinsens slott, wist hos Prinsfen, itådandet af beduin-drägten, afresa från Libanon, rese-sällskapet, passagen öfwer snöbjället ned på Coelosyriens slätt, twenne nattkwarterer, mildare klimat, första anblicken af Damascus från Antilibanons höjder, ankomst till Damascus, Paschans möte, mishandling af förridarne, inträffandet i Franciscanerskloster, godt b. mötande.
- VI. Wistandet i Damascus, beskrifning af staden och invånarna, stadens herrliga omgifwelser, wallfarts-orter, flera utwandringar, resa till de sju Damas-elswernas källor på Antilibanon.
- VII. Resa till Bosras ruiner i Öde Arabien, beskrifning af flera märkwärdiga orter, som under wägen passerades, ankomst till Bosra, beskrifning af staden och dess ålderdomslemningar, afresa från Bosra till Sveda eller Sua, uti landet Uz, Jöbs sådernesbygd, beskrifning af ruinerna i Sveda, ankomst till Uttil, Kanawat och Kaffer el Raha, beskrifning af dessa orters ålderdomslemningar, Herde-Araber, Hourans-slätten, Bosra Hariri, wärens bdrjan, återresa till Damascus.
- VIII. Karawan-resa från Damascus till Aleppo, långs utmed bden-redden, Roden eller brännmåslaren, åsnornas mundering, Karawanens styrka, första nattkwarteret, köfsfadetsbordet och astonomältiden i Karawanstrafjen eller stallet, måtning af Karawanen, beskrifning af flera märkwärdiga orter, som passerades, ankomst till Homs och Hama Syriens största och skönaste städer åt bden-sidan, Syriens öfwerblidliga slätter öfver om Antilibanon, wärens herrligheter, Herde-Arabernes hjordar, sista nattkwarteret, det antågande ryttarsällskapet, triumph-tåget in i Aleppo, Herr Durighellos wedermåle af gästfrihet och friskostighet.
- IX. Tre månaders kostnadsfritt wistande uti Aleppo i Durighellos hus, beskrifning af staden och dess omgifningar, folket och dess löpne, Euro

- peiffa societeten, Munkar och kloster, Judas Scharioth, ankomne resande, colera-morbus.
- X. Utvandring till Antiochias och Selucias ruiner, Orontes-floden, Daphnes fällor och lagerlundar, resefällskapet, blomster-ängar, Kurders och Turkomansers lägerplatser, beskrifning af flera ålderdoms-lemningar, stark hetta, återkomst till Aleppo.
- XI. Karavan-resa från Aleppo genom Ansariernas och Ismaelernas bergsbygd till Laodicea, beskrifning af denna stad, afresa från Laodicea, långst Syriens hafskust till Gabala, Antaradus, Byblus, Botrys, Tripoli, Skriftens Ohden, Cedarparken, Kanobin Maronitiska Patriarkens residens, patriarkaliskt emottagande, svår passage öfver Norra Libanon ned till Bajaruts-kusten, ankomst till Ain Warfa, afresa derifrån öfver Sannins-fjället till byn Sabele utmed randen af Coelosyriens slätt, resa derifrån till Baalbeks ruiner, beskrifning af ruinerne, Mutualiernas prejerier och hot med fångenskap, lyftig undflykt, resan till Sidon, beskrifning af Sidon, Lady Hester Stanhope, Österlandets gråshoppor.
- XII. Syriens och Österlandets förvirrade ställning, pest, krig, colera a morbus, jordbåsningar, revolutioner, blods-utgjutelser, flykt från Sidon på byren båt till Egypten, resefällskapet, hafsvets skönheter, första anblicken af Egypten och dess palmer, ankrandet vid Pelusium, landskigningen med Circassinnan.
- XIII. Minnet af Egypten, flera milt barsota-provmenad längs Egyptiska hafskusten, Mensales-sjön, skaror af swanor, hvita Ibisfåglar och pelikanner, landets utseende, risets odlings-sätt, palmernas bilager, Nil-mynningen, Nilens utseende, första Nil-farten, åstonens verrligheter, ankomst till Damiette.
- XIV. Seglats på Nil-floden från Damiette till Cairo, Nil-scener, Nilens egenheter, ankomst till Mansara, heta vindar, sandreslarnes rårlighet, landets ödslighet, första anblicken af Pyramiderne, ankomst till Cairo, gästvänligt emottagande af Herr Bokw.
- XV. Bistandet i Cairo, odräglig hetta, beskrifning af Circassinnorna och slafvarne, utvandring till Pyramiderne, bistandet i Pyramid-grafvarne, beskrifning af Pyramiderne, Pyramidernes ålder och bestämmeelse, anledning till namnet, upplätt-

- ring till öfversta spetsen af Cheops stora Pyramid, utsigten härifrån, resan till Memphis och mumiernas grafvar vid Sakkara, sjukdomen, transport på Nilen till Alexandria.
- XVI. Bistandet i Alexandria, blindhet, Herr Anasiasys beteende, Afresa från Alexandria till Cypern, Cyperns tillstånd, återresa till Syrien, ankomst till det heliga landet.
- XVII. Landskigning i Ptolemais, beskrifning af staden, resan öfver Belus och Eison till Raifa och Carmels berg, bergets beskrifning, resa genom Zabulons dalar till Nazareth.
- XVIII. Bistandet i Nazareth, beskrifning af staden och alla deromkring warande wallfarts-orter, Nazarenernes wädra utseende, Spaniska munnarnes intolerans.
- XIX. Utvandring till flera märkvärdiga orter i Norra Galilæen, beskrifning af Labors berg, solens uppgång sedd från höjden af Labor, föremålens högtidlighet, nejdernas utseende, resa öfver Esdrelons slätt till Liberias, första anblicken af Galilæiska hafvet, beskrifning af Liberias och derwarande Jude-colonie, resa längs Galilæiska hafsvets södra kust till Jordans utlopp, Jordans utseende, hvilat under ett brohwall midt i floden, resa längs Galilæiska hafsvets nordwestra kust förbi Bethsaida och Magdala till Capernaum, Herodes-Arabernes arghet, resa genom Dothans dal förbi Josephs gras till Bethulia, beskrifning af staden och derwarande Jude-colonie, utsigten från Bethulia öfver hela Galilæen, återresa till Nazareth öfver Arbrotnings-slättet, Lyfsaligheternas berg, Cama i Galilæen och flera andra wallfarts-orter.
- XX. Afresa från Nazareth till Jerusalem öfver Esdrelons slätt, förbi Hermons berg, genom Sidons dalar, Naplosa och andra orter i Samarien, Josephs och Jacobs dalar, Jacobs i alla tvenne nattqvarter, Samaritens råfvar-nåsten och farliga passager, första anblicken af Jerusalem, nejdernas utseende, inträdet i staden genom Bethsebens-porten, första åstonens naturskönheter, högtidlig tynnad, anblicken af Golgatha och Christi Graf.
- XXI. Jerusalemens historia från dess första grundläggning till närwarande tid, Jerusalemens gamla och nya topographi, bewis att den Nya Staden intager den fordnas plats, beskrifning af Jerusa-

tem's åtskilliga invånare och religions-sekter, Christiendomens första utveckling och bden i Esterland det från Christi tid till Constantin den Store blef den förste Christna Kejsare, hans moders Kejsarinnan Helenas ankomst till Jerusalem, första templet's uppförande öfver Golgatha och Christi Graf, beskrifning af Golgatha och Christi Graf, bewis för äktheten af localn, inträdet i Christi Graf, föremålens högtidlighet och inverkan på sinnet, drömmen i Christi Graf.

XXII. Beskrifning af alla wallfarts-orter och andra märkvardiga ställen inom Jerusalem.

XXIII. Beskrifning af alla wallfarts-orter och andra märkvardiga ställen utom Jerusalem.

XXIV. Ett Bihang af fyra och ett halft ark, redigeradt af Professor Wahlberg, innehåller förteckning på nära 800 örter, som under reforene i Esterlandet bliwit samlade å Bosphorens båda stränder, wid Clazomene, i Caramanien, på Cypern, i Aleppo, Antiochia, Seleucia, Ansariernas bergsbygd, wid Dronces, Cedarparken, Libanon, Nazareth, Tabur, Jerusalem, Jericho och Jordansdåden.

Bignetten föreställer en utsigt af Jerusalem öfverut från klostret Sanct Salvator. Den ena Chartan innefattar den seonast år 1818 gjorda, högst tillförlitliga planritningen af Jerusalem — och den andra, som egentligen hörer till Första Delen och der före icke bliwit upptagen i priset på denna Del, utseendet af Bosphorens båda stränder från Prins-Barne i Propontiden till mynningen af Swarta Hafwet. Såväl Bignetten som dessa Chartor äro koppargraverade och på bästa papper astrykte.

(Insändt.)

Utdrag af ett Bref.

Det är märkbart att i Tidningsbladet Journalen finna ett fortsarande uti den methoden att stympa Skrifter, som man will begagna till ensidiga framställningar, för att mispleda den läsande allmänheten. —

Den som läser Kongl. Maj:ts Nådiga Provision till Krigs-Besälet, utan att hoppa öfver flere momenter, skall finna, att det är förhöjning å Pensionernas belopp, som Kongl. Maj:t utestlutande låter bero på Krigs-Besälets egna beslut;

att det är i afseende på detta ämne, som Kongl. Maj:t försäkrat: att med wanlig Nåd och Wälwilja, omfatta alla förslag och Betänkanden, som till befrämjande af detta wigliga föremål af Krigs-Besälet göras och afgiswas.

Jag wårderar högt det Nådiga uttrande, att med afseende å sådane göromål, som angå Besälets Lönings-satser och Pensioner, Kongl. Maj:t "har ett närmare behof af Dess trogna Krigs-Besäls Nåd och medverkan", men jag tror, i anledning af hwad förut är nämnt, att det endast är i frågan om Pensioneringen, som Krigs-Besälet omedelbart kan medverka; men icke i frågan om Löne-Reglering. —

Kongl. Maj:t har förordnat en Committé, som under Dess egen höga ledning bär gransta de projecter, som kunna framläggas till verkställande af den utaf Mikets Ständer önskade Löne-jämningen för Arméén.

Till Ledamöter i denna Committé äro utsedde och tillkallade flere af Krigs-Besälets medlemmar, och deribland en öfwerste från hwarje Inspection. — Det äro dessa Ledamöter, hwilka skola uttra sin icke såsom Organer af en uppåtagad och för ögonblicket ledd opinion, utan som Krigsmän, hwilka handla owäldigt och till ledning för deras uttranden hafwa i sigte, på en gång, Statens, Medborgarens och Armééns bästa; och det äro Nåd med dessa grundsatser gifna, å hwilka Kongl. Maj:t utan alltwiswel sätter uppmärksamhet och afseende. —

Hwad angår allt, hwad som är skrifwit om organisation, äro tankarna så oredigt och grundlös sammanfattade och framkallade, att de wedertäga sig sjelfwa och påkalla icke allwarsamma anmärkningar. Jag tror icke de så lätt mispleda; der fram'vis så sfenbarligt äfsigter, som äro under ämnets rätta ståndpunkt och wig, att de icke kunna undfalla en något tänkande läsare. —

Nedan är mitt bref långt, och wår skriftwexling långt skild från dess wanliga ämnen, men du får förlåta om den gamla Knekten blifwer litet warm då han tänker på fordna tider och dess militaire esprit, och den, som Insändaren till Journalen synes önska insdra.

Stockholm,
Elméns & Granbergs Tryckeri.

R o m e t e n.

N:o 19.

Onsdagen den 7 Mars 1827.

Om de Tyska öfversättningarne af Herr Bischof
Legnérs Fritziöfs Saga.

J Tyskland gjorde Fru von Helwig alldräbäst
dessa poem bekant genom en öfversättning af de fy-
ra, i Idunas ättonde häfte, tryckta sångerne. Den-
na öfversättning infördes i N:o 167 till och med
179 af Morgonbladet för 1822. I det femte bandets
första häfte af Goethes Tidsskrift: Ueber Kunst
und Alterthum 1824 infördes hennes öfversätt-
ning af Konungawalet med ett i hög grad prisande
förord af Goethe. I morgonbladets Januarii häfte
N:o 10 och 12 1825 tillades de två första sångerne.
År 1824 i N:o 149 till 151 af Morgonbladet upp-
trädde Herr v. Souhr med en fri öfversättning
af Konungawalet samt sången: Fritziöf på sin fa-
ders grafvåg. Slutligen utgaf Hr Ludolf Schley
hela Sagan 1826 i två afdelningar, tryckt i Upsala,
och fru Helwig samma år sin öfversättning. Till
dessa sågade sig en tredje öfversättare D. Gott-
lieb Mohnke, som utgaf sin i Julii 1826. Äf-
wen skall en tyff öfversättning på prosa finnas,
som för oss dock är obekant. Då dessa underrättel-
ser trösligen intressera våra läsare, vilja vi här
aftrycka några prosbitar af alla tre öfversättning-
arne, för att wisa, hur hwar och en för sig upp-
fattat originalet, och sökt återgifwa dess skönheter.
Bli wälja Ingeborgs klagan såsom den kortaste.

Schley.

Herkwinde wehn,
Stürmend des Meerbusens Wellen gehn,

Ach, wie doch gerne ich wäre
Dort auf dem Meere.

Auf seiner Bog'
Folgt ich ihm weit, bis sein Segel entflog;
Ach, es ist glücklich vor allen
Darf mit ihm wallen.

Braus nicht so hoch,
Bläuliche Fluth, es geht schnell genug doch;
Leuchtet und zeigt, ihr Sterne,
Ihn durch die Ferne!

Wieder hierher
Führt ihn der Lenz, doch entgegen nicht mehr
Eilet die Braut ihm im Saale,
Nicht in dem Thale.

Grab sie umgiebt
Kalt und erblichen dann weil sie geliebt,
Oder wehlt klagend auch nieder,
Opfer der Brüder. —

Falle, einst sein,
Den er vergessen, sey du hinfort mein.
Sitzen will ich dich Betrübten,
Für der Geliebten!

Auf seiner Hand
Wird ich dich wirken in Luges Hand,
Silberne Klage dir geben,
Goldklauen weben.

Falkschwingen nahm
Freya, und zog durch die Lüfte im Gram,
Suchte durch's Weltall getrieben
Ster, den Lieben.

Liebst du auch hier
Mir deine Flügel, nicht helfen sie mir.
Ach, nur der Tod kann mir bringen
Ebtliche Schwingen.

Jäger so gut,
Von meiner Schulter sieh aus auf die Fluth;
Ach! Ob wir schauten auch immer,
Er kehret nimmer.

Einst, wenn ich todt,
Kehret er wohl, dann erfüllt mehr Gebot.
Grüße, O! Grüß' den Geliebten,
Thränen-Betrübten.

Friherrinnen Helwig.

Was ist des Sommers Lust,
Stürmend erhebt sich des Meeres Brust,
Ach, doch wie gerne da draussen
Hört ich es brausen!

Lang noch ich stand,
Ob dort ihm Westen sein Segel verschwand;
Glücklich ist's, darf in die Weiten
Fritbios begleiten.

Steige du Welt,
Also empor nicht, schon geht es ja schnell.
Leuchtet, Ihr fahrenden Sterne,
Ihm in die Ferne.

Wenn Lenzluft weht,
Kommt er zurück, doch die Liebende geht
Nicht ihm entgegen im Saale,
Dort nicht im Thale.

Liegt wohl in Staub
Bleich dann und kalt schon der Lebe zum Raub;
Oder klagt heimlich und bange,
Lieber denn Zwange.

Falk', der mir blieb,
Von ihm vergessen, wie bist Du mir lieb.—
Füttere Dich, wie einst Dein Pfleger,
Fliegender Jäger.

Ihm auf die Hand
Web' ich Dich ein in des Teppiches Rand,
Eüberbesiedert zu schauen
Goldnen von Klauen.

Falkschwinge trug
Freia vor diesem auf irrenden Zug;
Lur, die Lust ihres Lebens,
Sucht sie vergebens.

Liebst Du mir auch
Flügel, was frommte mir doch ihr Gebrauch?
Kann ja der Tod mir nur bringen
Himmliche Schwingen.

Jäger, so schön,
Mir von der Schulter zum Meer sollst Du sehn
Ach, ob wir sehnend auch spähen,
Nichts ist zu sehn.

Wenn ich nun todt,
Kommt er zurück, dann vorbring' mein Gebot:
Tausendmal grüß' von der Seinen,
Siehst Du ihn weinen.

Wohnike.

Herbst ist es nun,
Nimmer die Stürme des Meeres ruh'n.
Ach, doch vom Hause wie gerne
Säß ich noch ferne!

Lange gesehn
Hab' ich gen Westen das Segel hinwehn.
Darf es doch Fritbios auf weiten
Meeren geleiten!

Bläuliches Meer,
Eilend ja geht es; o schwelle nicht mehr!
Leuchtet, ihr Stern'; es gewahre,
Wohin er fahre!

Frühling nicht weilt;
Heim er dann kehrt, die geliebte doch eilt
Nicht ihm entgegen im Saale,
Nicht auch im Thale;

Lieget im Staub,
Kalt und erblichen, der Liebe Raub;
Oder sie blutet danieder,
Opfer der Brüder. —

Falke, der blich,
Mein bist du jetzt! O wie hab ich dich lieb!
Fliegender Jäger, dich hegen
Will ich und pflegen!

Ihm auf der Hand,
Wirf' ich dich hier in des Teppichs Rand,
Silbern die Schwingen, die Klauen
Goldnen zu schauen.

Falkschwingen einmal
Freia sich nahm und, durchziehend das all
Norden und Süd' sie durch schaute;
Fern war der Traute.

Liebest du hier
Mir auch die Schwingen, was hälfen sie mir?
Kann doch der Tod mir nur bringen
Himmelsche Schwingen!

Schön Jäger hieher
Mir auf die Schulter und späht auf das Meer!
Späht wir, uns sehnend, auch immer,
Kehrt er doch nimmer.

Bin ich nicht mehr,
Kehret er sicher; dann grüsse mir sehr,
Grüsse mir Frithiof! Nicht wehren.
Wird er den Jähren.

Jemför man dessa Proffstycken och ännu mera
de trenne Schwertsättningarne, i sin helhet, så wäl
inbördes, som med Swenska Originaler, så tro wi,
att man skall få stäl att anmärka, det Hr Schley,
med ytterlig trohet, slutit sig till Urstriftens ut-

tryck och återgiffwit dem ungefärligen rad för rad, så of-
kast ord för ord, men derunder har hans diction blifwit
till en del tung och otvst. — Friherrinnan Helwig har
deremot, såsom wäl öfwad, att använda sitt sådernes-
land: staldespråk, wiserligen mera sannt återgiffwit a-
dan och cotoriten af det hela, då i Hr Schleys man twes-
ker si märka, huru han öfwersatt styckes och stofs-
wis, men derunder har Friherrinnan icke blott i
allmänhet sett sig nödsakad att uppoffra den ord-
liga troheten, utan äfwen att här och der bryta och
förändra verstacten. — Hr Mohnike har sedt att
gå medelwägen mellan de båda andra öfwersättarne
och förena bådas förtjenster, med undwärande af bå-
das brister. Hans tolkning är också mera poetiskt
flytande än Hr Schleys och mera ordgramm än Fri-
herrinnan Helwigs och torde således med stäl kunna
nåmnas såsom den bäst lyckade. Men en "classisk ef-
terbildning," så som i sitt utkomna häftet af Svea
(s. 272.) det blifwit uttradt om Friherrinnan Hel-
wigs Frithiof, tro wi öf icke berättigade att falla
någondera af dessa tre. Fullkomligt lediga, oaffec-
terade och fria från Swethicismer är ingendera.

(Insändt.)

Ytterligare med anledning af det tiller-
nade Monumentet öfwer Bellman.

S Kometen har för någon tid sedan en Insändas-
re framställt åtskilliga frågor, i anledning af det
tillämnade Monumentet öfwer Bellman. Wi lem-
na allt detta i sitt värde, men kunna ej under-
låta sig undra öf öfwer det stora äfscende man så-
star wid en poet, som, då han egentligen gjordt
sitt renommé inom dryckes-sångernas instränsta om-
råde, sänger, hwilka till det mesta nu mer lika så
litet kunna i hysfede cirklar praktiseras, som, en-
ligt hwad Gransfaren nyligen bewisat, Othello på
wår theater, och med smakens stigande fordringar,
icke synes kunna wara berättigad till annan ärfod
än, hwad den rusande glädjen förmår afswerera.

Är då en Dalin, som gaf den första sunda-
riffning åt wår Skaldekonst, en Kellgren, en
Sjöberg, en Silfwerstolpe, en Oxenstjer-
na, en Alderbeth, ja att icke förtiga en ännu
från denna period lefwande författare af intet vär-
de mot de Fredmanska herrligheterna? Hwar sin-
ner man den renaste njutningen, antingen i det
måstetliga Drot öfwer Jöresnen, eller i wisan:

Vid du min moder m. m. antingen i Gustaf Wasa,
 Virginia, Adlerbeths Ingialds Tråda, m. fl. eller
 i Wachi tempel, antingen i Skaldebrefwet till dem,
 som söka ett oddbligt namn eller i brefwet till Baron
 Hummelhjelms, antingen i wisan: Söri ej den gry-
 ende dagen ic. eller Eller om hdet mig skull' Piska?
 Öbrjom att vara rättwise mot oss sielswe! I sans-
 ning måtte här förutsättas en smäl, som endast
 tillare och frogar förmod framstoda. Wi wilja wis-
 ferligen icke fränkänna Wellman ett stort snille, men
 hwad blir detta utan hyfsning och smäl? Det hö-
 ga, det sublima, tankedjupa och sansade stola af
 alla tider anses såsom det mest läsbara och njut-
 ningsfulla. Wise fördenksfull ei, i fall nu ändtlig-
 gen ett monument skall uppresas, hwarföre icke
 snarare då ett Panteon för alla våra oddbliga
 städer. Wi äro fullt förwispade, att nationen
 skulle då på ett mera tillfredsställande sätt, än
 nu st. tt, bidra, ja, hwem skulle ej då vara
 stolt att få offra en gård på tacksamhetens altare
 åt de flere män, hwilka stänkt förståndet och hjer-
 tat så många njutningsfulla stunder? Wi weta
 allt för wäl, att dessa våra satser nu mer, lik-
 som mycket annat godt, blifwit urmobliga, men
 det står dock fast, att all snillesfning, om den ej
 leder hos läsaren till en moralisk förbättring, är
 onyttig, ja till och med skadlig, och wäl uttänkt
 war det samsunds wälspåk, som tog till sin re-
 gel: Utile dulci, liksom det wore önskligt, att
 våra yngre, sig kallande litteratörer, hwilka upp-
 träda i brodyrer, hwilka i språkförbistring (och hwar-
 ifrån den annars ibetsensfulla Friethofs Saga ej
 är alldeles fri) i oredda, plumpet, non sens
 och barbariska utflygter ej finna sin life, eller i
 Dagblad, som löswat upplysa nationen, men hwilka
 innehålla såsom Argus påbelowett eller som Convers-
 sationsbladet och Kometen kryslade quacketer, — to-
 go till exempel de fornda goda tiderna och icke så
 mycket förbärde sig öfwer, hwad det kanste antingen
 aldrig bryt sig med att genomse, eller alldeles icke
 förstå.

Hatere af sektskolor och partier.

Ann. Redactionen som fått sig oswansående
 tillfändt, har ansett det förtjena offentlighet för sin
 makalösa stil och sina dräpliga åsigter i estetiken.
 De äro verkligen elafiska.

Vid något annat tillfälle torde wi kanske taga oss
 friheten att orda något om Wellman, och hwarföre
 nationen enwisas wid att hylla honom såsom sitt
 lands största Skald och kanske kommer att ännu ett
 par århundraden gbra det. Hwad Friethofs Saga
 beträffar, erindrar det oss, om det bekanta uttrycket
 af ett stort snille: hur kan något poem duga hward
 första ord börjar med Der?

(Inländt.)

Så angenämt det varit för Stockholms allmän-
 het, att på senare tider se nyheter ifrån Lands-
 orterne införda uti våra tidningar, så oangenämt
 måtte det vara för hwarje läsare och hwarje pre-
 merant, att flere tidningsblad börjat innehålla så all-
 deles lika noticer ifrån P. ovinerne, att blotta na-
 briken: Orpheter eller Underrättelser utgör
 stillnaden. Man torde egentligen hos Redactionen
 af Dagligt Allehanda stå i förbindelse för något och
 fördelen att erhålla kännedom om dagens tilldragel-
 ser utom Huswudstaden, och det är wisertligen löf-
 wärdt att andra tidningsutgifware i detta, som i
 andra fall, tagit nämnde blad till mönster; men att
 exempelens efterföljare begagna precis samma tillor
 bewittnar en brist på granlagenhet emot den läsare
 och betalande publiken, som hwarje tänkande må-
 fle finna högst skanderwärd. Publikens råttmod ty-
 kes vara nog påskwadt af de ewiga privata strider
 emellan våra tidningsutgifware, som öfwerstoda i de
 flesta dagblad, och hwilka för mängden af läsande
 icke kunna äga något intresse. Dess tålmodighet är
 äfwen bewittnad af det twång den utårdar, att nöds-
 gas i twenne Annonceblad låta införda och läsa ena-
 handa Annoncer; men allt har en gräns, och det
 torde icke vara en otyglig erinran, att alla både
 oberoende och beroende tidningar likwäl bero
 af den — betalande publiken.

På tidningen Kometen för innewarande år
 1827, kan, med 5 R:dr Banco, praenumereras i
 Herr Norman och Engströms Bokhandel,
 Resp. requirerter i landsorterna betala ferstildt 2
 R:dr B:co, uti affändnings och fördelnings arswor-
 de. — Tidningen redigeras efter samma plan som
 föregående åren; hwarwld tryck och papper blir lika.

Stockholm,
 Elméns & Granbergs Tryckeri.

Lördagen den 10 Mars 1827.

Snrikes Underrättelser.

Under loppet af nu warande lästermin har Consistorium Academicum i Upsala tagit den författningen, att wid alla de latinska skrifningar, hvilka ske pro exercitio eller för wiså examina: såsom Hofrätt, Cancelli och så vidare, med undantag af pro grada, icke mera latinska Öbrior skola författas, utan så kallade Thematata skriftligen på latin öfversättas. Men månne icke härigenom Universitetet i detta fall förvandlat sig blott till en förre art af Trivialskola? Ware ej då, liksom wid Camalexamina, förelågandet att skrifa en uppsats på svenska afwiderimligare bestaffenhet, enär man förutsätter, att en Student bör wara öfwer det blott skolmesliga och grammaticalliska i latinet, som drifwes på Gymnasierna?

För en tid sedan anställdes wid Kånås prof med de af Commendeurs-Capitain Sydow och Dio Krüger inventerade kanonlås — den förres af konstigare, den sednars af enklare sammansättning — för användande af knallpulver till stottens antåndande, i stället för lunta. Enligt försökens resultat, skola båda inventionerne wara lika förträffliga i anseende till effecten.

Något om Orthodorie i Witterheten,
jemte en och annan sidwbrdnads,
full sidoblick på Stockholms
Posten.

(Slut fr. N:o 18.)

Det förtrypter vidare Posten, att man wägar kalla Virginia ett ungdomsförsk. Men han, som på det

ifrigaste förklarar oss om författarens öddlighet, borde wäl hafwa hört, att den sanna öddligheten är en ewig ungdom, och icke taga så illa wid sig. Att alla menniskower egentligen blott äro försk, och att ju alswarligare en författare erkänner detta om sina egna, desto högre skall han siiga. Detta kan wäl swärligen inses och erkännas af den, som från sitt första framträdande war så färdig, som hans natur tillåter honom att blifwa. Ett ungdomsförsk har alltid, såsom sådant ett stort wärde i jemförelse med det näswisa barnets joller, som tycker och utropar, att det är ett mästerverk; men dessa minsta, som ej kunna mäta distancer, och äfwen eljest äro mycket inskränkta, måste nödwändigt anse den nära gästampan wida förmer än den afslägsna stjernan; äfwen händer, att för dessa minsta en måttlig konstmakare är wida imposantare, än den största konstnär. Den deremot, som till och med i en Sophocles, Shakespeares, Calderons, Alfieris, Öbhes, Schillers m. fl. verk, ej ser mer än relativa mästerverket, må winna förlåtelse, om han nekar, att wår National-Theater ännu wisat oss annat, än försk af mer eller mindre för sig komna barn och ungdomlingar. Likwäl med så stor stillnad i grader, att om också Virginia och hennes twillingsbror skulle aktas för den Swenska Theater-Melpomenes ögonstenar, så är likwäl derifrån så långt ned till hennes — med ett ord: till Blanka, att Stockh. Postens skyldiga respect kan hafwa behörigt utrymme.

Öttertligare må anmärkas, att då en stufvåga framställdes till den stora aktören och den lilla publiken, så menades på förra stället icke den eller den, utan hwar och en äkta mimisk konstnär, i sium och talent, han må heta Hjortsberg, eller Alma

Isf, eller Åbergson m. m., eller hvad han vill. Med den lilla publiken åter, hvilket Stockh. Posten anser för ett skymnsnamn på den af honom smickrade masan, menas tvärtom den ofwanbestrefna åtta protestantiska delen, hvars dagliga tillvärt man dock dels ser, dels har skäl att hoppas. Det fullkomliga förnekandet af den stora domsrätt, d. w. s. af en rösträkning, kan icke nog yrkas. Wisse man wara mycket noggrann, kunde man säga, att en oändelig publikuancering gifwes. Ej finner gåsen sin näring der falcken bor, men för henne wärer ju alltid potentiella nog fring dammen. Detta hindrar icke, att ju det mästertliga kan omtypas och bekräpas af bopen, men då gäller denna förtjusning alltid någonting yttre och owäsendeligt, som det samsta kan hafwa gemensamt med det bästa. Så är t. ex. Hamlet så omtypat af mängden, hwaras åtminstone tresjerdedelar njuta endast af det stora spektaklet deri. Werlden och lifwet hafwa ju den största pulstik, men huru många förstå dock dessa? — Men huru skulle Stockh. Posten kunna mäta dessa nuancer? I hans thermometer har polarisören dragit quicksilfret helt och hållet in i kulan, och betagit det all dess quickhet, så att det numera är att akta och behandla fäsom bly, på sin höjd användbart på ett wattpass wid priskriststimringar. — Må han oss för roa sig dermed, men blott icke tro sig kallad till någonting högre, icke tro sig wäktare af Konstens Paradis derföre att han besinner sig utom detsamma. För öfrigt må han om wigten af sin Post drömma så godt han förmår.

— Jahlrentz F.

(Inskändt).

Till Redaktionen af Tidningsbladet
Kometen!

Mina misshöden wid Sveriges Kongl. Fältjägarregemente hafwa till en del genom Tidningen Argus 3. blifwit bekanta för allmänheten — mitt förhållande wid det Duellsbrott, som inom nämnde Regemente timade den 5 Novemb. 1823, äfwen som wid den derpå följande långvariga Rättegången, blyges jag ingalunda att återföra i mina medborgares minne, och lika litet anser jag det wara färande för min heder, att wara tillfrågad från Sveriges Kongl. Fältjägarregementets Officers-Corps.

Swerföbbigt anser jag att detaillera så många obehagliga följder, som förenämnde allmänt kända Process, isynnerhet för mig, medförde, och åtnöjer mig med den wärdsamma anmätan att jag derwid gief en ren Ed — behöll fredadt samwete, och — måste lemna min då innehafwande Under-Lieutenants befästning.

Bland alla de rysswärda tillställningar man nyttjat för att störta mig, förekommer likwäl ingen af så svart och himmelsfrände beskaffenhet, som den falska angifwelsen mot mig; det skulle jag uttrat wanwördeliga tänkesätt mot min och Sveriges Swerhet, samt håg att mot denna wördnadsvärda Dynastie bära afwog sköld.

Efter att länge förgäfwes föft att på ett owerderfägligt sätt, för min Konung få ådagalägga min ofuld, och för allmänheten blifwa fredad för misstankar af en så grof brottslighet, lyckades mig ändtligen den 5 Decemb. 1825, att af den Swerstalade angifwaren Herr Capitainen J. G. Eriksson erhålla nu i afskrift bifogade Erkallelse, hwilken jag in originalt, tillika med Reconventionsansökan mot huswudangifwaren Fahnjunkaren J. G. Engqvist ingaf till Rikens Ständers Justitie Ombudsmans Expedition den 6 Mars sistredt år. Wid samma tillfälle sände jag en vidimerad afskrift af nämnde handlingar till Redaktionen af Argus 3., med begäran att denna Redaction, som förut i sitt blad lemnat rum åt berättelser i ämnet, äfwen wille där inrymma dessa, men ingen åtgärd har jag wunnit på någotdera stället.

Orsaken hwarföre måtet, mig wetteligt ej blifwit handlagt i Justitie Ombudsmans Expeditionen känner jag alldeles icke, men skälet till Argi tyfnad, har jag med förwänning trott mig erfara således:

Då jag förledne sommar kom till Stockholm, besökte jag ena Redacturen af Argus, Herr Kongl. Secreteraren Johansson, hwilken på min tillfrågan, hwarföre icke de förutnämnde af mig insände handlingarne blifwit införde i dess tidning, swarade mig ungefärligen sålunda: att Redactionen intager, hvad den behagar i sin tidning, är och mig derföre ingen reda skyldig; men på min enträgna begäran att åtminstone återföra mina papper, erhöill jag ändtligen det bestod, att Redactionen lemnat dem till Swerföste Boii, och lofwat honom att ej införda någon Artikel från mig i detta ämne.

— Ikwäl har jag ingen säker underrättelse om, för
hwad pris sådant tilläfwentyr's stett.

Jag anhåller fördenkstull att Redactionen af
Kometen täcktes lemna en plats för denna uppsats
i sitt blad; och jag är förwifad att mina hand-
lingar nu icke för något pris blifwa undersökna.

— Den tillfredsställelse må wäl ej nekas mig, att
utan hämnbegär och hat, få wedersaras rättwisa
i det allmännas omwäldiga Dom öfwer en händelse,
som säkert är märkwardig för hwarje sundt om-
döme, men mest och kånbarast för mig, som genom
en oerhörd och swart tillställning i unga år skulle
förlora den plats i samhället och den utsig för fram-
tiden, som hundra Förfädrars ösparda möda och
kostnad, och wunnen stidlighet tyktes hafwa be-
redt mig.

Fahlköping och Kjettelstorp den 16 Jan. 1827.

E. Matt och Dag.

B i l a g a.

Då upplysning blifwit af mig begärd i rörande
sanna förhållandet med den af mig för Majestäts-
brott gjorde angifwelse mot f. d. Under-Lieutenan-
ten E. Matt och Dag, får jag efter närmare besin-
nande och ytterligare inhämtad upplysning härmed
dels förklara:

Att wid det af mig uppgifna tillfälle, jag som
låg i samma rum boende med Herr Under-Lieute-
nant Matt och Dag och Fahnjunkaren Engqwist,
men i en annan säng, till häften sofwande hörde
samtal dem emellan rörande Konungens höga per-
son, samt att ehuru uppmärksam jag härpå blef,
jag dock efter uppmärksamhet icke kunde med fullkom-
lig redighet fatta hwad å ömse sidor ifrån öfrian
till slut yttrades.

Att denna anledning frågade jag Fahnjunkaren
Engqwist efter samtalets innehåll, och lemnade han
derom till mig en berättelse, hwilken, efter min fatt-
ning kunde sammanjennikas med de stridda yttran-
den, som jag, dels under ett halft sofwande tillstånd,
och dels sedermera hört. Detta war rätta anlednin-
gen hwarpå min öfwertygelse slodgades att Herr
Under-Lieutenanten Matt och Dag gjort sig skyldig
till förgripeliga yttranden om Konungens helgade
person; hwarför jag, efter öfwerwägande af hwad
min pligt såsom trogen undersåte fordrade, och jem-

wäl efter ytterligare samtal härom med Fahnjunkar-
ren Engqwist, bestöt att hos Herr Lagmannen Behm,
afsema fristelig angifwelse i målet, hwarwid jag
likafredes af bemänte Fahnjunkare biträddes.

Men nu, sedan Herr Under-Lieutenanten Matt
och Dag för mig uppgifwit det han, i förtroende till
Fahnjunkaren Engqwist och under förbehåll af den
djupaste tystnad, för honom omtalt innehåll af
ett bref som Herr Kyrkoherden Sjålander fort förut
erhållet från en i Stockholm wifwande Riksdagsman,
och uti hwilket bref förefom i Huswudnaden utspridde
rykten, som innehöllo förgripeliga yttranden om Ko-
nungens helgade person; och jag under sömnen icke
kunde höra öfrian eller anledningen till samtale-
t, hwaraf det mistag uppkom, att jag ansåg för be-
rörde yttranden såsom af Herr Under-Lieutenanten
Matt och Dag sjelf sälde; hwilket varit så myck-
t mera oriktigt, som jag sedermera med wisshet ersa-
rit, att Kyrkoherden Sjålander werkeligen erhållit
ett bref af ömörde bestäffenhet, så nödgas jag här-
igenom, sanningen till styrka, och för att freda mitt
samwete, helt och hållet återkalla den af mig, mot
Herr Under-Lieutenanten Matt och Dag om Maje-
stätsbrott gjorde angifwelse, hwilken på förre berörde
sätt genom mistag tillkommit, och hwilken, om jag
fått riktig underrättelse om sanna förhållandet, all-
drig blifwit gjord.

Side i Dwiken d. 5te Dec. 1825.

J. G. Lilljeström.
Capitaine.

Att Herr Capitainen J. G. Lilljeström i min när-
varo friwilligt erkänt öfwanstrefne Aterkallelsebetyg
och derunder egenhändigte tecknat sitt namn intygar
ut supra

D. L. Lundqwist.
Hof-Rätts Muscullant.
(Sigill.)

Uppå begäran af f. d. Under-Lieutenanten Herr
E. Matt och Dag, och i öfwerensstämmelse med werk-
liga förhållandet, får undertecknad härigenom afse-
na det betyg: att wid tillfälle, i Martii månad 1824,
då f. d. Kapiten Herr J. G. Lilljeström till mig öf-
werlemnade en af honom emot förförmälte Herr
Lieutenant för brott emot Majestädet författad an-
klagelsefrist, Fahnjunkaren wid Zemlands Kongl.
Fältjägare-Regemente Herr Engqwist öfwen war
närwarande, och, såsom den der fristen iemwäl

undertecknat, med första allvar och nit påyrkade att samma skrift måtte ofördröjeligen till Högweder's hederlig Ort affändas. Detta warder under Eds förspliktelse betygadt af Etnåset den 6:te Dec. 1825.

Joh. M. Behm.
Lagman, Håradshöfd. öfwer Jemtlands Öfdra Domsaga.
(Sigill.)

(Insändt.)

Utdrag af ett Bref från Landsorten.

Min Bror! Jag tackar dig för ditt bref och Kometen, som du sände mig. Den gamle knekten, som, besynnerligt nog, på gamla dagar tagit sig före att förklara Kongl. Maj:ts ord och affigter i Des Nådiga proposition till Krigs-Besätet, har den olyckan att ej förstå hwad han läser. Han upprepar sjelf ur nämnde Nådiga proposition, Besätets löningsstater och pensioner, hwarutinnan Kongl. Maj:t har ett närmare behof af Dess råd och medwerman, men tror dock att det är blott i frågan om pensioneringen, som Krigs-Besätet kan och förmodligen får medverka, i frågan om Lönerereglering. Hwilken inifrånhet förråder således icke den gamle knekten i sitt modersmål? (Jag förmodar, ehuru litet anledning hans bref ger dertill, att han är Svensk.) Man hoppas, att han icke hörer till Krigs-Besätet och icke eller är i tillfälle att bli ledamot af den Comité, han uppgifwer, att Kongl. Maj:t förordnat till gransking af de projecter, som i fråga om Lönereregleringen kunna afgifwas; ty då wore föga opartiskhet och sund urteiling att påräkna både i fråga om Statens, Medborgarnes och Arméens bästa. Lika förriktigt och grundligt framkastar han kländer öfwer de på tretton à fjorton års erfarenhet byggde inkast mot Arméns nya organisation, som insändaren i Journalen med så mycken förtjenst bewisat vara både otyglig och nyttig, hwarutinnan Insändaren ifrar att återföra de förordna tider; men huru otacksamt för den gamle knekten, synes nu af des bref, hvari han i slutperioden ådagalägger, att han antingen alldeles icke förstått hwad Insändaren i Journalen yrkat, eller och mot bättre wetaude tagit till försats, att

förwända allt och derigenom på gamla dagar symbolisera Råringen mot strömmen. Dock vill jag respectera ålderdomen och denna gång icke längre ådagalägga allt des förnufts bråkligheter. Jag ber, att du gör detsamma.

En fråga wille jag dock göra den gamle knekten nemligen: Om han under sin tjänstetid af sine underhållande infordrat förklaringar i twenne mål, som han ansett sig i ett omedelbart sammanhang med hwarandra, och någon hade wågat insinuera, att denna befäring blott rörde den ena saken, huru hade han ansett den, som sålunda wille uttyda hans gifna befäring? Froligen hade han stikat ut tydaren till skolan att lära förstå Swenska språkets sammansättning till klar mening.

(Insändt.)

Ell Redactionen af Tidningsbladet Kometen!

Uthålls att till de Laglokes beswarande så i Lit. Tidning införd den frågan: "Är det rätt att en ordinarie Prestman, som blifwit för sin dåliga hushållning skall ställs under Förmyndarewård, får utöfwa sin tjänst, eller bär en Vicarius tillförordnas, så länge han är ommyndig?" Och om han bär så utöfwa sin tjänst, hwem skall då answara, att kyrko- och fattig, samt Lazarett, Casorna icke komma att lida förluster af de penningar, som den omyndige uppbär och möjligen skrifflingar? — Förmyndaren är ju icke skyldig betala de skulder, som hans Pupill gör. — Presten skall wid Barnsköl, Bröllopp m. m. och dylika högtidliga tillfällen uppbära frivilliga gåfwor och sedan redowisa det uppburna; men om nu den omyndige förstör, hwem redowisar då? — Icke lärer Förmyndaren åtaga sig denna möda. —

Det har inträffat en dylik casus nära Högbohus gränsen — Tankarne äro emellan oss ensaldige Soeknes boer delade, huruwida han bär eller icke bär så utöfwa tjensten?

Men hwilken är den rättaste åsigten? Hur tillhör det ett Conffitorium att wid slika händelser försvara?

Stockholm,
Blmés & Granbergs Tryckeri.

R o m e t e n.

N:o 21.

Onsdagen den 14 Mars 1827.

Något om Granskaren och Tragedien Dihello.

Det är en gammal, redan af Chinesernes Confucius uttalad sats, att näst de klokas berömm är det ingen ting, som så mycket ländar till ett stort snilles ära, som de stockdummarnas smådelser. Således har också den aldrig nog beundrade Shakespeares ändeligen i våra dagar vunnit det enda, som selades i hans berömmelse, nemligen att af det af våra läsare väl kända, med antiqva stolar, hos F. B. Messius i Stockholm tryckta Tidningsbladet, som, per Antiphrasin, kallas Granskaren och hvarje Tis och Fredag i Herr Björnståhns Bokläsa utdelas, blifwa häcklad och nedfatt.

Med hänseende på den tadlades storhet och tadlarens obetydlighet, skulle wi icke åt detta egnat någon uppmärksamhet, om ej den sensation, som smådelserna väckt hos publiken, påkallade en tilltuktelse. Då man, — så har det blifwit raisoneradt — å ena sidan betänker Granskarens ogemena respect för allt hwad som erinrar om den gamla goda tiden, och att han, det oaktradt, med sådan bitterhet, i tre å fyra repetitioner, än såsom insändt, än såsom eget tunngods, dukat upp sin tomma fataburs städes brödd till hån och spott för en öfversättning af en bland Swenska Akademien frönte snillen, samt å den andra, den air Granskaren wid så många tillfällen welat gifwa sig att vara Kongl. Theater-Disrectionens språkrör, så kan man, af hwad som händt, icke draga annan slutsats, än att då Wedersbrände icke på annat sätt kunde komma ifrån att en gång låta Swenska Publiken få se ett af den tragiska Scenens sörsta mästerverken, af hwilket de sjelf-

we bestämt en öfversättning, än att deremot sätta ett alldeles conträrt ömde, har Granskaren åter igen, som icke är så nogräknad, måst fram med hwad alla andra Tidningskrifware blygts wid att ens widbrä.

Så har man talat. Följden af en dum Tidnings otidiga prat har återigen blifwit att i allmänna opinionen, kassa skugga på en wördnadsward auctoritet, och detta förhållande har satt öf pennan i handen.

Det är nemligen långt ifrån öf, att kunna tänka, att i hela wida werlden, det skulle finnas en Theaterstyrelse, så utan sinne för det dramatiske ötråffliga och så utan ömhet för sin egen heder, att den icke, på sin stådeplats, med glädje wille framställa det yppersta ömstet af tragisk ödnhet, eller berjena sig af en illa beräknad, lättöid intrig för att undwika att tillfredsställa de bitdades önskan. Innu mindre är det rimligt att förmoda, det den Swenska Theaterstyrelsen, i hwars spets en allmänt agtad snillrik man blifwit stald, skulle bysa en med tidens anda så öförentlig smaks ultraism.

Wi äro alltså öfvertygade, att hela den märkliga kritiken är ett af Granskaren ensam påhittadt, bestämt, uttänkt och utfördt werk, och wi föreställa öf saken sålunda. En dag war Granskaren alldeles öf saken sålunda. En dag war Granskaren alldeles utan ämne. Det gafs för ögonblicket inga John Halliska Rättgångs-skrifter att eftertrycka, inga Embetsmannas åtgärder att dåligt förswara; ingen förnam herre att ösmaligt berömma; men Numret skulle — till wiß dag och stund wara sårdigt; Boktryckar-Öföfen wäntades i hwar minut för att hemta manuscript. I denna öförlagenhet, hwad war att göra? Man grep i ångesten till en bok. Det war händelsewis Dihello, Sorgespel af

Shakespeare, öfversatt och för Svenska Scenen lämpad af August Nicander. Och flux satte man sig ned att recensera.

Måda kostar det icke att uträkna, hvad det skulle blifwa af denna recension öfver en Shakespearijs Tragedi, af en man, som icke känner den hvarken ur originalet eller ur någon trogen och god öfversättning; som på fullt allwars tror, att det behöfves ett eget och särskildt snille att skrifa rimfria Jambiker och ett eget att skrifa rimverser, och hvars ömndmesgåfwa är så beskaffad, att han sätter Oden wid sidan af Mahomet; Virginia wid sidan af Athalia; Ingalid Ilrada wid Hamlet och Olympia wid Maria Stuart, allt i uppriktigt menande, att den ena som den andra äro ungefär lika goda.

Yttersta grunden för hela hans Aesthetik tyckes werteligen vara den definitionen: Dramatiskt skönt är allt hvad på Kongl. Svenska Theatern blifwit uppfördt, hwaraf såsom Corrolarium måste följa, att allt hvad der icke blifwit gifwet, men dock i tryck framträdt, är förtäfligt. Syllogismen war således genast färdig: Othello har på meromtröde Theater icke blifwit spelad, ergo måste den vara alldeles öf duglig.

Den som icke närmare känner Granskaren*) såsom den fullständiga incarnationen af intresset för all mätlig platthet och flöhet eller som ömkeligheten s mandoms annammelse i Sverige, skall wist icke kunna föreställa sig mätligheten af en dylik förwrad tankegång inom en människohjerna. Wi andra äro, som ega olydan af bekantskapen, wi weta, att den tvärtom är ganska werkelig, och den som, på ett compendiost sätt will öfwerlygga sig om sannfärdigheten af vårt ömndme, behöfwer blott läsa detta långa yttrande öfver Othello, som på ett obarmhertigt sätt förräder, att yttraren icke förestätt der ringaste af piemens idé, af karakterernes betydelse, situationernas wigt eller ens ordens och uttryckens enklaste, grammatikaliska, mycket mindre poetiska mening.

Medlertid gbr han sig slug på sitt sätt. Att Shakespears namn plågar högeligen berömmas har kommit till hans kunskap, till och med kan det hän-
da, att medan han med frökt rogg, stätt och wän-
sat i någon Excellences förmat, har han sett betjen-

terne ins eller utbåra Shakespears skrifter — och han är alltför politisk, att wilja söta sig med någon Synnare, hvars favorit-auctor det engelska snillet kunde vara. Wid sitt småbände, tank- och principlösa strån måste han bereda sig ett kryphål, genom hwilket han möjligen skulle kunna slinka undan, om någon, med runkad panna, kom att säga honom: Du är ej blott dum m. H. utan äfwen fräck. Derföre heter det, på ättilliga ställen, att det är icke Shakespears Othello, utan Herr Nikanders, som han finner så odramatiskt, så smaklös, så Svenska Scenen öwärdig, utan att han wet huruvida denne Hr Nikanders Othello öfwerensflämmer med sitt original eller icke.

Men äfwen om denna har Granskaren förklarar sig genast färdig att alldeles ombyta sitt ömndme, så framt någon af våra, som han kallat dem, erkända snillen säger den vara bra; ty huru skulle han drista sig att tänka på egen hand? Wi kunna ej weta huru dessa "erkända Snillen" behaga att bringa Granskaren till rätta med sin mening om Hr Nikanders Othello; men deremot hafwa de mest erkända långt för detta gifwit tillkänna huru de tänka om Shakespeare. Som befant är, har Voltaire imiterat den svartsjuke Mohren och kastat hans Lerosman, hällen wid sidan af Othello, är en ganska swag och mislyckad härkning, har han dock underigenom lyckats att upphöja sin Jayre till sitt tragiska mästerverk. Lessing har förklarar Othello för den skönaste, sannaste och mest sinnesrenande måtning af svartsjukans rasande werkingar. M. B. Schlegel åter påstår att den trängsel af känslor, som i ett ögonblick utmåta ewighetens afgrund, uppenbarar sig i katastrophen af denna pjäs, den Wieland, Herder, Goethe och Schiller wd flere tillfällen återkopar såsom exempel och mönster för den högsta tragiska förträfflighet. Men såkligen förstodo Voltaire, Lessing, Schlegel, Wieland, Herder, Goethe och Schiller sig mindre på drammatisk konst än Granskaren och de konstdomare, hwilkas årendur han går.

Detta har Othello alltid till ättädarnes högsta förtjusning blifwit offentlig gifwen, ej blott i sitt fädernesland England, utan äfwen på nästan alla tyfsta Theatrar och, om wi ej allt för mycket mistage oss, äfwen på wåra grammatiska, Danska. S. Om den såsom Tragedi är gifwen på Teatro français kunna wi icke med wisshet afgöra, men påståendet

*) Hvad Argt förtjenster är werkeligen den, att hafwa dragit musquen af Granskaren.

att en Tragedi, i hvilken en drsil utdelas, omöjliggen på denna scen kan framträda, förräder den plumpaste ofunnighet, då just ett af den franska Melpomenes yppersta alster: Cid, af le grande Corneille till hela sin in- och utveckling just är byggd på en inför Åskådarnes ögon gifwen drsil. Men det är just ett karakteristiskt kännetecken på dessa slags konstnärer, hvilka medelst sina ensaldiga, långa och breda och alltid färdiga apertoriska utsagor, vilja förtjena sig friplatser på Theatrarna, att de ingenting weta om hvarken det de berömma eller det de tadla.

Wisserligen är ingen fanatism widrigare till sitt utbrott, men också mindre förmående till sin werkan, än denna passion, som har sin grund i känslolöshet och oförmåga att fästa sig wid annat än hvad wanan gjort dem heligt, och för hvars wårdande de också icke hafwa något annat stål än denna wana. Derför är också denna slags passiva fanatism ganska allmän, och ytrar sig, med lika symptom i afseende på Religion, Politik och Witterhet. I hwarje fall hänger den widsefylligt fast wid en gammal kyrka, hvilken den utgifwer för den enda saliggörande, emedan de så hört sägas, eller de, af hvilka de börjas gunst och befordran, så vilja hafwa. Kommer nu en tillräcklig portion af dumbet och oförsvunhet till denna fanatism, så äro skrifterne färdiga, så snart en Protestantisism yppar sig, som yrkar förståndets frihet och rätt. Men det lösligaste är, att de alldeles icke inse, det de, med allt deras rop, juu äro omedwette medel, eller maskiner, till undergräfwande af det åt hvilket de wilja gifwa bestånd. Den uppmarksamme betraktaren kan på nära håll öfwertygga sig derom, i fall han wänder blicken på de twenne, (Stockholms Posten och Gransfaren) hvilka med allo magt wilja framtränga sig såsom en Hieronymus Emser och Johan Cochlaeus, för vår inhemska Emaks Papiemus. Wisserligen skall dock donnes Leo, liksom den gamle, nödgas säga öfwer, att hans sak förføres under så ostidliga och — wi förutsätta det såsom säkert — alldeles obudna händer.

Litterär anmälan.

I Bokhandeln har i dessa dagar inkommit: Anmärkninga rörande latiniska språkets lä-

sande i skolorne, af Guldbbrand. Författaren söker i denna uppsats framställa de viktigaste stäl, som anföras för latiniska språkets studium, samt hvad som deremot kan inwändas. Han upp-tager härwid fyra hufwudsakliga påståenden af des förfvarare. 1:mo Att latiniska språket bör tidigt studeras, emedan dess gramatik är så bestämd, att den gifwer en stor logisk redighet och klarhet åt tanken och desutom går ett noggrannare studium af andra språks grammatik till en stor del öfwerflödigt, 2:o Bör detta språk tidigt studeras för de många store författare, som skrivit derpå och den rika litteratur det eger. Författaren uwecklar wid den förra frågan med och motstålen och wid den sednare framställer han en jennförelse mellan den classiska Romerska och den så kallade Romantiska bildningen. I sammanhang med denna sijnämnde yttras ganska sannt och träffande om den Christna Religionens ingripande lif i all utveckling: "Då den hedniska Religionen med sina sinnliga begrepp blott dunkelt och öfwiigt anvisar menniskan något högre än detta jordiska, och ej styddar hennes wärde här i lifwet, såsom förnustig warelse, så tyfter Christna Religionens ljusa och iöfstande sanningar hennes tankar och känslor mot himlen. m. m.

Hedendomens gudomligheter äro ej wäsende, som genom sin natur's helighet gea dygden dyrtanswärd för menniskan och locka henne till dess utöfning: deras företeelse består blott i en stnare och fullkomligare organism, som gör dem stidlige att i högre grad njuta sinnlighetens njusen. Denna olikhet i religiösa åsätter hos den forna och närwarande tidens folk måste medföra stor skillighet ej allenast i praktiska lifwet, utan äfwen inom wetenskapernas och konsternas område m. m." Den tredje frågan är denna: huruvida den moderna bildningen, som leder sin uppfomsel från den gamla classiska, kan bestå eller icke, utan den senare, och den sista eller fjerdre: Eger latin ett verkligt företräde framför de moderna språken, derigenom att de sijnämnda genom deras egenstopp att wara lefwande, ofta måste förändras både i afseende på talesätt och enskilda ords bemärkelser? — Då i vår tid öfwerallt och i alla riktningar ett stråwande efter det bättre ytrar sig, om också många mistag göras, och i synnerhet många förut slumrande frågor i afseende på den litterära bildningen ännu öfwiigt bragte å bane, torde denna bok förtjena uppmärks-

sambet, der meningen icke är att framställa rigtigt
beten eller origtigheten af nuvarande uppfostrings-
sätt, men blott att väcka intresset till ett närmas-
re begrundande af de olika meningar, som yttras
angående det latinska språket.

Vi hafwa med flit längre än sig bordt uppe-
hållit läsaren, emedan det alltid är intressant att
finna lärare, som icke blott inom skolväggarne med-
dela sina åsikter utan äfwen åt det allmänna, och
hvaraf wi i senare tider inom Stockholm i Herr
Sondén, Nordhammar, Fryxell, Eklund
m. fl. fått glädja oss.

Lyn

—
Musik.

Edwärdret.

Hu, hvad det gloppar
Wänt ifrån himlen på land och på sjö!
Hu, hvad det stoppar
Nåsa och bronnen fulla med snö!
Kinderna piskas af isbarken röda,
Vintren, den snöda,
Bytt sig från kyla till dryppande tö.

Dag mer ej skiner,
Solen i asfa och sorgesät far.
Drifwans ruiner
Smälta till watten i bytta och far.
Skipporne remha och klockorne ringa,
Drag ur hwar springa,
Snösläst på kapprod, pelice och standar.

Swanen nu plockas,
Drifwan, som låg på den glänsande ång.
Barnena flockas
Lätt ifring modern och längta till sång.
Hör, hur det dånar der opp uti spjället!
Med ifrån fjället
Störtade isgudens silfvergehång.

Målarne blir bitter,
Wärlar gå baklänges uti sin gång.
Hafsguden sitter
Uti sin ishöjda snöcka af tång.
Sarne lofna på fångstet wid stranden.

Mer uti sanden
Lillrar en bäck under quidande sång.

Stogsfogeln filar
Under små drifwor att leta sig for.
Stormwinden ilar
Med ifrån flyn med sitt skrällande horn;
Uppå bararmade träden han skafar.
Hör hur det knafar!
Fast står dot Riddarholms waggande torn.

Men se det stillas,
Dwärdret åter. Allt står i sin glans.
Endn mer ej willas
Ut af de yrande windarnes dans.
Fram utur tåckelfet träder nu solen.
Dwällen från spolen
Skallar ut stjernornas glittrande frans.

Barnena flappa
Drifwan på ryggen med händerna små,
Ropa: kom pappa!
Se sådan brunte med snösfabel på!
Bödan, som nyss med den naggande tandens
Udd bet i strandens
Sfiga knäckebröd stilla ses stå.

Dagen nu domnar,
Hwilar mot snöhwita sjellet sin kind.
Solen nu somnar,
Opp fliger månen på fästet så trind,
Ser sig i isarnes strålände speglar,
Wankar och seglar
In genom svartgråa molnenas grind.

Blömd är hwar smärta,
Nu wid den dostande wingudens thron
Sjungs af hwart hjerta:
Swearne fordomdags drucko ur horn.
Bågarn i handen som fullmånen blänker,
Musten bestänker
Ljusligt hwar tunga wid harpornas ton.

Lyn

—
Rättelse:

Uti No 20, 7 sp. 23 r. står: i frågan om; bör ma-
ca: icke i frågan om.

Stockholm,
Elméns & Granbergs Tryckeri.

Örddagen den 17 Mars 1827.

Om Handel och Handelsförfat-
ningar.

Da det närmaste yttre målet för all samhälls-
inrättning är, att gifwa medborgarne säkerhet och
trygghet i alla de lösliga wärf de företaga, till be-
redande af egen och andras wälmåga, och ingen sä-
kerhet gifwes utan i det bestämda, så följer häraf
tydligt, att wankelmod och omwering i de principer,
efter hwilka Styrelsen förfar, redan i allmänhet äro
en olycka för landet. Men ännu förberfligare kän-
nas verkningarne af denna ombytthet i det spes-
ciella, om den inträder i försättningar rörande så-
dana företag, hwilka, för att kunna utföras, erfor-
dra wissethet om hwad man har att befara eller icke.

Bland sådana företag räknas wi den utländs-
ka Handeln. Den drifwes till det mesta sjwä-
gen, således med medel, hwilkas bestånd och tjenlig-
het att åstadkomma det ändamål man för ögonblic-
ket åsyftat, i betydlig mån beror af tillfälligheter och
luckan. Den erfordrar desutom stora uppoffringar
och omkostningar, för att kunna påräkna den winst
man har i sigte och en längre tid åtgår, till widta-
gande af förberedelser, innan den önsade winsten kan
åtkommas. Det är således nödigt, om Handeln
någorådades skall blomstra, att ernäendet af den för-
del man åsyftar, så mycket som möjligt underlättas
och säkerheten för den påräknade winsten, i allt hwad
på allmänna åtgärder ankommer, betryggas. Så-
ledes att ingenting fördrar och mångdubblar det af-
wenturliga i hvarwa företaget eller inskränker möj-
ligheten att åtkomma beräknad fördel. Detta vill
såga, att Handeln för att förkofra sig, må-
ste så widt menskelig omtänka det kan be-

reda, wara fri i sin handtering och trygg
till sin werkställighet.

De fördelar Handeln förskaffat de länder, der
han åtnjutit nämnde förmåner, hafwa hos så måns-
ga andra wäckt lusten och hägen att dela dessa för-
delar, utan att man dock gifwit agt på bestaffens
beten af de omständigheter, som befordrat desamma,
eller wilstoren för deras uppnående.

Nat ifrån den tiden, då Sverige undandrog sig
Danmarks politiska, Roms ecclesiastiska, och Hansas-
städernas commerciella ok, har man här welat komma
i åtnjutande af samma fördelar, dem man såg Han-
deln ställa Venedig, Nederländerna och England,
och welat hafwa dem i lika grad och i samma ögon-
blick; och detta utan att betänka, att all blomstran-
de Handel beror på en stor concurrens af afnäm-
re, att denna concurrens icke kan påräknas, utan
att Krämarn bor wid torget eller allsari-gatorna,
icke om han blifwit undanträngd i en aflägsen gränd,
dit sällan någon kommer utan uttryckligt årende.
Men nu kan man såga att Medelhafwet och
Nordsjön äro Europas stora Torg; då åter
Östersjön är en undanskjuten gränd och
dertill med en *Cul de Sac*, som icke befor-
drar förbindelsen med större gator och
platser, utan inskränker wandraren inom
de tre wäggar, dem de fringliggande bo-
ningarne bilda.

Gi heller torde man rätt öfwerwäga, huru wi-
da wårt fäderneslands bestaffenhet, i productivt af-
seende, kan bland oss grundlägga en rätt liflig Han-
del. Består handelns wäsende — enligt Schibzers be-
stiffning — i ett utbyte af det öfwerflödiga mot det
nödwändiga, så tyckes wäl den Swenska icke gerna

pretendera att utgöra en af vår werlds dels hufwuds-
 faktigen handlande nationer. Mycket är wiserligen
 för oss nödwändigt, (eller har af den stigande obli-
 gen, och det utvecklade behofwet, af större beqwäm-
 lighet och mer omwärlande njutning blifwit det),
 som wi icke ega och derför annorstädes ifrån måtte
 söka; men det för andra folkslag nödwändiga,
 hwarpå wi hafwa öfwerflöd och som wi kunna gif-
 wa i utbyte, är icke så mycket. Detta inifrånker
 sig nästan till Skogsproducter, Koppar och
 Jern. Så artiklar gifwas i jemnförelse med alla dem
 wi behöfwa, och ännu mera inifrånka blifwa de, se-
 dan man, som det inträffat på sednare tider, fun-
 nit att wisa af dem, kunna, med mindre besvär och
 mindre kostnad, bekommas från andra håll, m. m.
 Will man alltså i vårt land tillägna sig några af
 de fördelar Handelsn bereder, måtte den, med för-
 skad ömhet, nästan såsom Trädgårdsmästaren gör
 med den fremmande planta han uppdrager i sitt
 Drangeri, wårdas och södas. Huru gör då Trä-
 gårdsmästaren? Han drager försorg om, att hans
 planta måtte hafwa en jemn temperatur, måtte
 frött, öfverdröd och naturligt få utwäxa, försör den med
 tillräckliga näringsämnen, och om han då och då
 finner sig nödsakad att inifrånka den röda fallens
 beten för utmattande sidostott, agtar han sig nog,
 att af otidig experimenteringslust, wrida och böja på
 dess stamm och dess blad, hwaraf de förr eller sed-
 nare förwisna.

Då Gustaf Wasa ändtligen lyckats att utes-
 slänga Lübeckarne från att vara de enda tillbringars-
 ne af hwad hans folk behöfde och de enda afnåmas-
 re af hwad det hade att afståta, med affigt att här
 åstadkomma en sjelfständigt handel, som han detta
 folk ännu så obekant med de wanligaste wilkoren
 för allt warubyte och så owant att använda dem,
 att han, för att icke landets realiteter genast skulle
 borthemtas mot ersättning af wärdelöst lappri, må-
 ste widtaga mått och steg, med begreppet af sin
 handel alldeles öförentliga och sjelf sålja de Woffaps-
 kreatur i Danmark, som han strängt förbudt un-
 dersåtarna att föra öfwer gränsen eller afyttra till
 andra än honom sjelf eller hans fogdar. Härifrån
 tyckes det directa inblandandet i handeln, för att
 antingen underlätta och befordra, eller leda och in-
 frånka den, hafwa hemtat sitt upphof; alltid i den
 waktmenande affigten att, på denna wäg, tillflyn-
 da landets rikedom och undersåtarna hastig wälmåga

men sållan med uttänkande af de öfwanföre angif-
 na omständigheterna.

Men nu kan ingenting, emot sin natur upp-
 drifwas, och hwad som hufwudsaktigast beror på
 flere individers speculation, talent och drift kan al-
 drig, såsom oorganiska ting, genom förskad wä-
 ma och tillfällig mechanism drifwas till hastig
 och frodigare utveckling. Liksom man länge sedan
 anmärkt om litteraturen, att den aldrig bättre trifs
 wes, än då regeringarne inifrånka sig att stydda
 den i sin jemna gång och wisa aftning för hwar-
 je redligt bemödande; utan att direct besatta sig
 med att befordra, uppmuntra och belöna, kan tro-
 ligtwis alldeles desamma yttras i affeende på hvar-
 deln, och må den sanne patrioten i affeende på
 den, uttala en lika önskan. Troligtwis har Sweri-
 ges handel, i allmänhet, aldrig varit rikare och
 mer wälgörande frugter, än under tiden af Nord-
 Amerikanska frihetskriget, och hufwudsaktigaste orsa-
 ken war wäl, att den fick ega sin fria gång och åt
 de handlande lemnades, att efter egen insigt och
 beräkning liksom på egen risque begagna sig af de
 gynnande tillfällen, under det att regeringen icke
 gjorde stort mer än att, i hwad på den ankom,
 gifwa wärn åt deras företag.

Annars framter vår handels-historia nästan in-
 tet annat än en jemn fluctuation af handels-placa-
 ter, seglationsordningar, tullstädgar och luren-drejeris-
 förordningar, än förbjudande till införelse, hwad
 för ett halft år sedan tillåts, än tillåtande, hwad
 nyss blef förbudet, och likaledes än böjande, än sän-
 kande tullafgifterna, och detta ofta så utan någon
 rimlig princip, att, liksom det varit gifadt, det
 ögonblicklig harm dicerat wära äldre tryckfri-
 tetslagar, har ögonblicklig gunst för wisa hand-
 teringar, corpser, Wolag och Personer
 stundom varit motivet, som framkallat wära äldre
 handelsförattningar.

Äfwen i sednare tider har en besynnerlig för-
 ändertlighet egt rum inom äffigterna, rörande denna
 gren af administrationen. Så hafwa wi upplefwat en
 tid, då man tänkte rikta landet medelst transito-
 handel och så mycket som helst af colonial- och an-
 dra fremmande waror fick oss påföras. Widare en
 annan tid, då denna fria och ömriga tillförelse
 sågs stada productionen af egna waror, för hwar-
 stull nu stärpta förbud, tullbeslag och jagt efter
 luren-drejar, så till lands som sjös hörde till ord-

ningen för dagen. Andeligen yttrade Ständerna, vid sista riksdagen, den önskan, att inga waror skulle anses till införsel och förbrukning här i landet förbjudna, men blott att sådana, hvilka äfwen här hemma kunna tillverkas, skulle beläggas med så dryga tullafgifter, att ingen fördel skulle wara wid att införa sådana i den ymnighet, att den inhemsta tillverkningen derigenom skulle skadas. Här öfwer uppgjorde Ständerna också ett förslag, för att utwisja deras mening; men wäl inseende att denna såsom en ren administrativ åtgärd, icke hörde dem till, öfwerlemnade de åt regeringens wisshet, att, efter förefallande omständigheter, jemnta, utwidga eller inskränka deras förslag, ungefärligen efter de grunder, som Ständerna uppgifwit.

Det har dock wisat sig att det icke måtte wara just det lättaste arbete — hwad äfwen sakens natur för den opartiska reflexionen råder — att utarbetas en, i alla eller de hufvudsakligaste affeenden tillfredsställande tullförfattning, emedan wi derester redan felt flera försl till sådana framkomma och efter kort tid mot andra utbytäs.

Detta måste dock wara något af det mest olyckliga för dem, som dessa författningar egentligen angå, isynnerhet i ett sådant land som Sverige, hwarifrån att göra beställningar på utländsk botten en längre tid är behöflig. Hwar och en inser nemligen att om tullafgifter på en wara, då den beställes, war t. ex. tio procent af warans wärde och om beställaren derester uppgjorde sin calcul, så måste han lida ganska betydligt, om wid den beställda warans ankomst, tullen på den skulle wara uppsatt till femton procent. Och om dessa författningar derjemte af förwillkande trycksel, skulle beswäras och dessa icke snart nog bemärkas och rättas, så måste härigenom några större handels-speculationer icke kunna wedersågas, helst i land, som Sverige, der icke man har öfwerflöd af Råpman, som kunna håra större förluster.

Önskligt är alltså att ändt igen en sådan tull och handelsstadska måtte påsinnas, med hwilken wederbörande anse sig behöfve och att den sedan orubbad måtte så bestå, åtminstone några år igenom; ty om den wore än aldrig så hård och inskränkande, måste dock de handlande derunder finna sig bättre, såsom säkert wetande hwad de hafwa att rätta sig efter, än med owissheten det ena halfåret, huru de det nästa kommer att behandlas.

Solen har börjat afportraitera sitt anlete i snödrisworne, och snart aftäder den det hwita floret från sjöarnes speglar för att betrakta sig i deras isars glas. Februari har liknat sin föregående broder Januari, men har dock i fingerspetsarne burit öfwer 12 graders kyl och på sina kinder flera törnsrosor. Egat har glädt sig, ty naturen har på himmelens skönspejsbord högre framflyttat den Konung, solen, hwarwid nattens stuggor allt mera nödgats undanwika. Hwita frun har spelt icke blott på theatern, utan äfwen i den fria rynden, der hon dansat om med stormwindarne, hängt sin hwita slöja på träden, tryckt snölyfvar på fönstretornen och strött puder öfwer härlockarne. Vassionerne och förnustet hafwa herrikat ömsom i naturens submilit, de iskalla windarne och isvädrets gråt, ömsom i det stilla lugnet och det klara solskenet. — Mergonrodnan har slagit ännu en resonans omkring sig, och winkat åt Herrar examinand i Upsala med påminnelse om det gamla ordspråket: Aurora musis amica.

En mängd snöpariswar hafwa lofsat sig utp till målaren för att hålla mörte, twenne hafsörnar, nära steppbron besigtigat riksbanken, elden fyra gånger, om wi ej bedraga oss, kastat sina härjande flammor in i hufvudstaden, och derifrån flugit till Wermland. Kylan och döden hafwa gjort förbund med hwarandra, och kälkarne från djurgården, bespända med gubbar och gunnor, skändt sina wäpen mot den förra och apotheken i sina förslugor låtit upphånga den sednare. Tanken har hwinitat mellan halernas och gatornas snödriswor, och kanske någon gång sunkit ned i dem båda Blommorne i prediko-orangerierne hafwa tillråttigt blifwit wattenade. Somnambulismen wille ej öfwergeifwa de lefwande och lifwet ej de döda. Åstādaren har af Rome meten blifwit balsamerad och frinlagd. Mått och mal hafwa härjat i Stockholms Posten och Granslaxer, en stor snöslavin öfwerhöljt och begraft icke mindre än 80 de sönaste Tillskissa pretendenternas förhoppningar. Swea har åter framfördt ett piltebarit hvars öfvelse, efter hwad notifikationen i boken gifwer wid handen, kommer att fördrättas af Argus. Sparbankarne hafwa florerat wid spelbor en och warngarne, utan all skampelafgiit, tryckt sina spår i drif.

worne fring hufwudstaden. Namnsdagarne hafwa
 tusfande gratulerat hwarandra och tidens sibyllablad
 om som fröjdat, om som bedröfwat, men hoppet har
 alltid stått wid sidan och tröstat. Gåsena hafwa
 skakat på sina wingar wid åtanke på den kom-
 mande riksdagen, och Hjernans organer i wår tros
 låra hafwa af Herr Lybeck blifwit undersökta. Fast-
 lagens Ouverturner med baler oc. hafwa gifwit löfte
 på om ej en framtida thörnes — dock en mirtensros-
 na för de unga damerne.

Sådan har Februari varit. Om honom wore
 mycket mer att säga. Hafwa wi icke egt Herr Rom-
 berg inom våra murar? Har icke här Kok rest sin
 wäg? Hafwa wi ej egt baler på Carlberg, hos Hr
 Torngren m. fl.? Har icke Herr Hjortsbergs out-
 tdmiliga och originella snille fortfarit att fröjda wår
 theaterpublik? Herr Fahlgrens fulliga, rika och
 manliga röd förndt of i Frisstyten? Ho förstår upp-
 räkna allt! Hwar månad har sin minneskrans och
 en hwar skänker wäl dertill sin lilla blomma. Snart
 lyfter sig lärkan i skyn, och på des wingar sätter
 sig phantasi och blickar så glad genom den blåa
 rymden. Klottet rullar fram, och nordens närmar
 sig solen. Sådesmannen går ut och kastar sitt korn
 i jorden, hoppet står bredwid och förnyllar sårn,
 under det en skot af swarta tiggare, wi mena krå-
 korne, följa efter och upphemta det spilda. Wån-
 skap kom och slå dina armar omkring of! Låt of
 ännu upplefwa en wår, ännu en gång se naturen i
 sitt paradis, drömma ännu en dröm bland des
 blommor, till des wi gömmas under deras blad,
 och saknaden står ofwanpå gristen och gjuter fina
 tårar i de rosenröda kalkarne!

Dyn

(Insändt.)

Mitt hjertas källa.

En liten, liten källa wäller
 Ur hjertat opp i dagens frid,
 Berydd med friska eterneller
 Från fordna fröjders ljusa tid.
 Igenom lugnets dal hon rinner
 I oförd ro för stormars ras,
 Och hoppets morgonstjerna brinner
 På spegelen af hennes glas.

Uti en flagopil wid fällan,
 Den Amor, skalken, satte ner,
 En minnets näktergal ej fällan
 Sin sång åt tyfsta neiden ger.
 Ur stötet trogna echo hwälswer
 Af suckars ljud sitt återfall,
 Och öfwer glasets spegel skälswer
 En ström af ljuswa känslowall.

Uti kristalln hwar dag sig speglar
 En ung herdinna, glad och huld,
 Med stja, som för vinden seglar,
 Med loä, som ringlar sig i guld.
 En tyf utaf des läpps koraller
 Det mjuka glasets stundom får
 Och från det blåa ögat faller
 Ej fällan ned en känslans tår.

Mitt hjertas wäg styr wilda sejder,
 Den strida flodens hemiska dån,
 Som fyller herdens lugna neider
 Med sasa, flyr hon långt ifrån.
 Hon waktnar i det friska gröna
 Sin mlrt, sin minnesros, så glad;
 Nöjd med det lif att få förfröna
 Med silwerdagg hwart litet blad.

Sk mellan gräs och rosenstenglar
 Des blja går. O ljuswa lott
 Att uti lek med wårens englar
 Få dansa årens timmar bort!
 Att obemärkt och lugnt sig swinga
 I phantasien blomsterfamn,
 Sitt låta i en suck förklunga
 Sin tyfsta werld, sitt lif, sitt namn.

Dyn

På tidningen Kometen för Innewarande år
 1827, kan, med 5 R:dr Banco, praenumereras i
 Hrr Normans och Engströms Bokhandel.
 Resp. requirenter i landsorterna betala ferstildt 2
 R:dr Banco, uti affändnings- och fördelningsarswor-
 de. — Tidningen redigeras efter samma plan som
 föregående åren; hwarwid tryck och papper blir lika.

Stockholm,
 Elméns & Granbergs Tryckeri.

R o m e t e n.

N:o 23.

Onsdagen den 21 Mars 1827.

Lyftan.
eller
En fire idé *)

Marie! ser jag dig åter? Deste
Du ej min vär? — Ditt wallhorn klang,
I tunden näktergalen spelte,
Och mellan bergen hjorden sprang;
Som alpens hvita ros du stod
I aftonrodnans purpurflod.

Då var det morgon i mitt sinne
Fast solen fönt från fästets höjd,
Nu härjar nattens storm derinne
Hvar blomma af min lefnadsfröjd;
Ett inre sten jag endast fick:
Sänk i mitt öppna bröst din blick!

Hör dig jag vill mitt qual förråda:
Läs här, Marie, i blodets swall
Hvar bokstaf af ditt namn! och skåda
Din bild i renaste kristall.
Du tror mitt sinne rubbadt? nej!
Förståndets ljus jag saknar ej.

Du säkängt jäswar, att en lyfta
Mitt hjerta är! — Ja, fast du ler,
Hur alla tankar till dig flygta
Du tydligt genom glaset ser.

*) Jacob W r, en Schweitzijf Ungling, uttradede endast på detta sätt tecken till wanfönnighet, att han ansåg sitt hjerta vara en lyfta.

Du må väl glåda dig deråt!
Dock hör, hur ödet skilt oss åt:

Du swor mig tro, och så jag flydde;
En vinterqväll då stormen hwen,
Till fadershyddan hem; der grydde
I festligt stämmer ljusens sten —
Och snart i gästbudets ring
Med håpen blid jag såg mig fring.

"Wälkommen, ropade tillsammans
Med enad röst min Far, min Bror —
"Men hopplös är den bolda flamma,
Den kärlek nyss Marie du swor."
"I weten då?" — Ditt hjerta war
Ståds genomskådligt för en hwar.

Stå sorgen bort! Stig fram i salen
Der glädjen winkar dig. Se, här
Den skönsta brud i Schweitzerdalen
Nu tillhör dig! — Din Fader är
Din Målsman: Lyd! — Hvar Frände vill
Nu dricka brud och brudgum till! —

Ur fylld pocal min wälgång klingar.
Än höll min Far med kraft min hand,
Och hastigt med förlofningsringar
Beseglades det knutna band.
Af odelt kärlek, hemligt röjd,
Log brudens blick med hämnens fröjd.

Förrädd, en annan Jacob, dragen
Jag bles emot min Leas samn,